

Sygn. akt VI U 619/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: T. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 2 lutego 2015 r., znak: (...)

w sprawie: T. C.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu T. C. prawo do emerytury od dnia (...)
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 lutego 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku T. C. odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury, powołując się na przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

W uzasadnieniu tej decyzji organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 wskazanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. emerytura przysługuje jeżeli spełnił łącznie następujące warunki :

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn ;
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego;

- w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, to jest 1.01.1999 r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Przyczyną odmowy przyznania emerytury było to, iż do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony przez wnioskodawcę wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Powyzszą decyzję zaskarżył w całości odwołaniem wnioskodawca, domagając się jej zmiany poprzez przyznanie mu prawa do emerytury.

W uzasadnieniu swego stanowiska procesowego wnioskodawca twierdził, iż osiągnął wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach a odliczenie z jego stażu okresów pobieranych przez ubezpieczonego zasiłków chorobowych było niezasadne.

Pozwany organ rentowy wnosil o oddalenie odwołania, podtrzymując swoje stanowisko przedstawione w treści zaskarżonej decyzji oraz dodatkowo wskazał, iż wnioskodawca (ubezpieczony) legitymuje się stażem pracy 27 lat, 7 miesięcy i 24 dni, w tym 14 lat, 11 miesięcy i 25 dni pracy w szczególnych warunkach, Organ rentowy odliczył bowiem ubezpieczonemu okresy pobierania zasiłków chorobowych (14.07.-17.07.1992r., 6.02.-14.02.1997 r., 17.10.-15.11.1997 r., 16.11.1997 r. -4.01.1998 r.) z okresu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje :

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli :

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27,

przy czym emerytura ta przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Powołany przepis art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej, mówiąc o dotychczasowych przepisach, które wymagają legitymowania się przez osobę wnioskującą o emeryturę okresem pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, odwołuje się do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego

pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Paragraf 4 ust. 1 tego rozporządzenia stwierdza, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki :

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący : 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca w dniu (...) r. ukończył 60 lat, posiadał ogólny staż emerytalny na dzień 1 stycznia 1999 r. w rozmiarze 27 lat, 7 miesięcy i 24 dni, nie był członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne, potwierdzone dowodami z dokumentów w aktach emerytalnych)

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do tego, czy legitymuje się on co najmniej piętnastoletnim okresem pracy w szczególnych warunkach, w rozumieniu przepisów wskazanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwalał na pozytywne rozstrzygnięcie tej kwestii. W okresie od 6.10.1983 r. do 31.12.1998 r. powodowy wnioskodawca zatrudniony był w (...) Sp.z o.o. P. Oddział (...) B. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku elektromontera (świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z 31.10.2014 r. k. 7 akt emerytalnych).

Sporną między stronami była kwestia możliwości zakwalifikowania tego właśnie okresu pracy powoda jako okresu pracy w szczególnych warunkach. W postępowaniu przed organem rentowym wnioskodawca przedłożył dokument – świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31.10.2014 r. wystawione mu przez pełnomocnika (...) Sp.z oo.

Z treści tego dokumentu wynikało, iż wnioskodawca zatrudniony był w tym Przedsiębiorstwie i w okresie od 6.10.1983 r. do 31.12.1998 r. i w tym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę elektromontera, wymienioną w wykazie A dział II poz. 1/11 i 1/12 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dn. 12.08.1983 r. w sprawie wykazu stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz do wzrostu emerytury lub renty.

Organ rentowy nie kwestionował charakteru pracy ubezpieczonego jako pracy w szczególnych warunkach, i tego, że w tym okresie powód wykonywał pracę w szczególnych warunkach przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej, montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych na stanowiskach : elektromontera linii napowietrznych niskich i średnich napięć oraz wysokich i najwyższych napięć t.j. pracę z działu II załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie nie jest charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy, która to praca jest niewątpliwie zaliczana do prac wykonywanych w szczególnych warunkach, zgodnie z wykazem A dział II - jako prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej, montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych-załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i potwierdzona świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez pracodawcę, a kwestia czy w świetle treści art. 184 i art. 32 ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej można zaliczyć wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach pobierane przez niego w trakcie zatrudnienia w tych zakładach zasiłki chorobowe, których zaliczenie skutkuje spełnieniem przez wnioskodawcę wymaganej przesłanki posiadania 15 - letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z tym przepisem przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Przepis ten należy interpretować łącznie z art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej, gdyż oba przepisy stanowią integralną część określającą wymagane warunki do nabycia prawa do emerytury. Zgodnie z art. 184 warunki te muszą być spełnione na dzień wejścia w życie ustawy emerytalnej tj. 1 stycznia 1999 r. a wiek jest określony w art. 32, który jest niższy od powszechnego wieku emerytalnego i może być spełniony później.

Przepis art. 32 ust. 1a pkt 1 został dodany nowelizacją ustawy od 1 lipca 2004 r. Przed tą datą utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 27 listopada 2003 r. w sprawie III UZP 10/03 (OSNP 2004/5/87) wskazywało na to, iż do okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się również okresy pobierania zasiłku chorobowego.

Obecnie po zmianie tego przepisu orzecznictwo Sądu Najwyższego również wskazuje na taką interpretację tego przepisu. W wyroku z dnia 23 kwietnia 2010 r. II UK 313/09 (OSNP 2011/19-20/260) Sąd ten stwierdził, iż osiągnięcie do dnia 1 stycznia 1999 r. okresu pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy obowiązujących od 1 lipca 2004 r. Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 lipca 2011 w sprawie I UK 12/11 LEX nr 989126 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi z dnia 13.09.2012 r. (LEX nr 1217729). Wszystkie orzeczenia zapadły w podobnych do niniejszej sprawy stanach faktycznych.

Przełożenie powyższych rozważań na grunt niniejszej sprawy oznacza, iż wnioskodawca, który na dzień 1 stycznia 1999 r. spełnił warunki stażowe, a jedynie wiek osiągnął po tej dacie, obecnie z uwagi na brak możliwości zastosowania do niego przepisu art. 32 ust. 1a pkt 1, spełnia wszystkie warunki do przyznania emerytury. Zasiłki chorobowe pobierał bowiem w przedziale lat 1992-1998, a zatem przed wejściem w życie ustawy emerytalnej oraz przed jej nowelizacją z 2004 r. w zakresie art. 32.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 477 §¹⁴ 2 k.p.c., w związku z powołanymi we wcześniejszych rozważaniach przepisami prawa materialnego, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia spełnienia przez niego ostatniej przesłanki nabycia tego prawa, to jest od warunku osiągnięcia wieku.

W punkcie 2 sentencji wyroku Sąd Okręgowy orzekł o odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na zasadzie art. 118 ust 1 a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS Sąd Okręgowy orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Stosownie do art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji; organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm., które miało zastosowanie przed organem rentowym), okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. W myśl zaś § 21 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym, stwierdzającym okresy zatrudnienia, są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia (ust. 1); jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty (ust. 4). Stosownie do ust. 4 art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13 lutego 2002 r., (III ZP 30/01, OSNP 2002/10/243) wskazał jako nadal stosowane „przepisy dotychczasowe” tylko niektóre przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłączając dalsze obowiązywanie tych, które zawierały upoważnienie dla ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych do ustalenia wykazu stanowisk pracy w podległych im zakładach pracy. Nasuwa się zatem wniosek, że upadek kompetencji do tworzenia wykazów obejmujących stanowiska, na których świadczona jest praca w szczególnych warunkach, pozbawił mocy akty niższego rzędu, wydane na poziomie

resortowym, zawierające wykazy prac w szczególnych warunkach wykonywanych w poszczególnych zakładach (tak SN w wyroku z dnia 16 listopada 2010 r., I UK 124/10, Lex nr 707404).

Skoro w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach ubezpieczonego wskazano, że w spornym okresie ubezpieczony pracował jako elektromonter i wykonywał prace elektromontera linii napowietrznych niskich i średnich napięć oraz wysokich i najwyższych napięć t.j. pracę z działu II załącznika A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, czego organ rentowy nie kwestionował w toku postępowania, a organ rentowy na uzasadnienie decyzji odmownej powołał się jedynie na odmienną interpretację przepisu art.32 ust.1 a ustawy emerytalnej, Sąd uznał, że przedłożone przez ubezpieczonego dokumenty dawały organowi rentowemu prawidłową podstawę uznania, że pracował on w spornym okresie w warunkach szczególnych i w okolicznościach tej sprawy organ rentowy bezzasadnie odmówił ubezpieczonemu legitymującemu się wystarczającymi dokumentami prawa do emerytury.

SSO Ewa Milczarek